

TEKİRDAĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TEKİRDAĞ İL MEM

2024 KARİYER PLANLAMA

Psikolojik Danışman Bilge Cinoğlu
Çorlu 2024

Bireysel Kariyer Planlama Aşamaları

Kendini
Değerlendirme

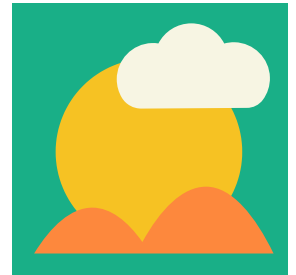
Fırsatları Tanıma

Hedefleri Belirleme

Planları Hazırlama

Kendini Değerlendirme (Öz Değerlendirme)

Bireyin kariyer planlaması yaparken kendini değerlendirmesi ve bazı kriterleri gözden geçirmesi gerekmektedir. Bireyin **kabiliyet, değer, ilgi, istek, kişisel özellikleri ve hayal ettiği yaşam** şeklide dâhil olmak üzere birçok durumun farkına varması ve bu durumlarla ilgili bir anlayış geliştirmesi gerekmektedir.

Fırsatları Tanıma (Kariyer Olanaklarını Değerlendirme)

Birey bütünüyle kendini değerlendirdikten sonra kendisine sunulan fırsatları değerlendirmesi gerekmektedir. Yetenekleri doğrultusunda ulaşabileceği kariyer olanaklarını iyi değerlendirebilmesi için **bireysel ilgiler, ihtiyaçlar ve hedefler belirlenmelidir**. Buradan da anlaşıldığı üzere birey tek bir karara varmamalı, alternatif seçenekler oluşturmalıdır. **Kariyerinde ilerlemede önünün açık olduğu, kendini geliştirebildiği aynı zamanda mutlu hissedeceği yönde kararlar vermesi gerektiği söylenebilir**. Öğrenciler bu konuda kendilerini iyi tanımaları ve ona göre hedefler belirlemelidir.

Hedefleri Belirleme

Kişiler, ilgili mesleki pozisyonlara, gerekli yetkinlik düzeyine, ileriye doğru adımlar atmada ve yeni beceriler öğrenmede kariyer hedefleri belirlerler. Kişi hedef belirlerken **hedefin ulaşılabilir olması, kişinin hedefe ulaşmasındaki istek ve heyecanını diri tutmasını sağlayacaktır**. Kişilerin bu bakımdan hedeflerini belirlerken yeteneklerini göz ardı etmemesi gerekir. Birey kariyer planlamanın bu aşamasında ne kadar gerçekçi olursa hedefe ulaşması o kadar kolay olacaktır.

Planları Hazırlama

Kişi, hedeflere ulaşmanın yollarını ve araçlarını belirlemeli, onlara ulaşmak için eylemlerini sıralamalı, sonuçlarını dikkate alarak son tarihler ve kaynak gereksinimleri belirleyerek planını oluşturur. Başarı hedeflerinin peşinde koşarken, bireyin başarı ve başarısızlıklarını hesaba katması ve kariyer rotasını korumak veya değiştirmek için kararlar alması gerekebilmektedir.

Yetenek

Yetenek Nedir?

Yetenek: herhangi bir davranışı (bilgi, beceriyi) öğrenebilmek için doğuştan sahip olunan gizilgücün (kapasite) çevre ile etkileşim sonucu geliştirilmiş ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmını ifade eden kavramdır

Yetenek; doğuştan gelen kişisel karakteristiklerin bütünüdür ve aynı zamanda yüksek performans gösterip yüksek potansiyeli olan kişide yetenekten söz edilebilir. Yetenek kavramı dünya literatüründe **“talent”** olarak geçmektedir. Yetenek kavramının orijinal yazımındaki her harfin bir kavramın baş harfi olduğu ve bu harflerin yeteneğin unsurlarını oluşturduğu belirtilmektedir. Buna göre **T**; Triump (Başarı), **A**; Ability (Kabiliyet), **L**; Leadership (Liderlik), **E**; Easiness (Pratiklik), **N**; New-Fangled (Yaratıcılık), **T**; Time (Zaman) ı temsil etmektedir.

ŞEKİL: Yeteneği Oluşturan Unsurlar

Yetenek Alanları

Sözel/ Dilsel Zeka

Akademik başarıyla ilişkili olan genel zekanın temel unsurudur. Okuma, yazma, dinleme, konuşmada kelimeleri etkili kullanma yeteneğidir.

Şairler • Gazetecilik •
Öğretmenlik • Psikologluk •
Psikolojik Danışmanlık Hukuk •
Tercümanlık • Siyaset bilimi •
Politika

Mantıksal/ Matematiksel Zeka

Genel zekanın temel unsurlarından biridir.Hesaplama becerisi, mantıksal nedensellik ilişkisi kurma, karmaşık problemleri çözme becerilerini kapsar.

Matematik Öğretmeni
•Mühendisler •Mantık Bilimciler
•Felsefeciler • Muhasebe •
Banka • Bilgisayar Sistemleri •
Ekonomi • Finans

Müziksel Zeka

Sesin ritim ve tınısına ayrıca sesin duygusal boyutuna duyarlı olmayı gerektiren becerileri kapsar.

Bestekarlık • Piyanist • Gitarist •
Vokalist • Baterist • Dansçı

Sahne Sanatları • Antranörlük •
Psikodrama • Aktörlük
•Oyunculuk •Film Yönetmenliği
•Sporcular •Dansçılar •Beyin
Cerrahı •Elmas Kesiciler

Kinestetik/ Bedensel Zeka

Bu zeka türü bedensel etkinliklerde başarılı olmayı sağlar. Görsel, bedensel, sportif becerileri ve dikkat, kontrol, çeviklik gibi özellikleri kapsayan zeka türüdür.

Görsel /Uzamsal Zeka

Dünyayı doğru algılamayı gerektiren; cisimlerin uzaydaki biçimlerini algılama, cisimleri iki veya üç boyutlu olarak görebilme, geometrik şekilleri farklı açılardan anlama gibi yetileri kapsar.

Kaptan • Şehir Planlamacısı •
Fotoğrafçı • Stilist • İç Mimarlar
•Görsel Tasarımcılar •Grafik
Tasarımı •Harita Mühendisliği
•Araba Tamircisi

Botanik • Turizm • Biyolog •
Arkeolog • Çiftçiler • Ziraatçılar
• Veteriner Hekimler • Doğa
Bilimciler

Doğa Zekası

Bitkiler, hayvanlar ve jeolojik doğal varlıklara empati duymak, onlara duyarlı davranmak ve onları anlamak gibi özellikler doğa zekası gelişmiş bireylerin özellikleridir.

İçsel Zeka

Bu zeka türü,insanın kendisini bilmesini,anlamasını sağlar. insanın kendisini takdir etmesi,amaç belirlemesi, kendini ayarlaması, duygusal ve bireysel öz yönetimi sağlaması gibi hayati fonksiyonları vardır.

Yazar – Şair • Filozof • Psikolog •
Pilotluk • Polislik • Yazarlık •
Danışmanlık • Öğretmenlik

Kişilerarası Zeka

Yöneticilik • Liderlik • Satış
Danışmanlığı • Öğretmenlik
• Psikologluk • Psikolojik
Danışmanlık

Bireyin diğer insanları anlamasını ve onlarla başarılı ilişkiler kurabilmesini sağlar. Bireysel farklılıkları görebilme, kendini ve diğerlerini motive etme gibi özellikleri vardır.

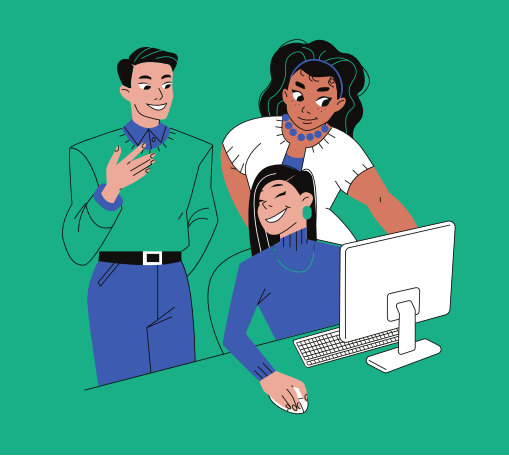

Meslek Seçimi

Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

1. İlgil ve okul başarısı
2. Bir birey, bir alana hem ilgi duyuyor hem de o alanın gerektirdiği yeteneklere sahipse başarısı yüksek olacaktır.
3. Gözlemler ve araştırmalar motivasyonun öğrenmede önemli olduğunu göstermektedir. Motivasyon öğrenme durumlarında davranışı yöneten önemli bir faktördür.
4. İlgi ise genel güdüyü oluşturan öğelerden biri olup doğuştan getirilen ya da sonradan kazanılan tepki eğilimleri olarak davranışı başlatmak, devam ettirmek ve yönlendirme sonunda kazanılacak doyumda önemli rol oynar.

Meslek Seçimi Motivasyonu

Maslow der ki “yazgıların en güzeli, bir insanın sahip olabileceği en büyük hazine; **tutku ve mutlulukla yaptığı bir iş için ona para ödeniyor olmasıdır.**” Bu cümle meslek seçiminin önemini en güzel şekilde açıklamaktadır.

Meslek seçimi gencin, yalnızca nasıl bir işte çalışmak istediği ile ilgili olmayıp aynı zamanda nasıl bir hayat standardı içinde yaşamak istediğini de etkileyen bir karar olduğu için çok önemlidir. Lise çağına gelmiş gençlerin böylesine önemli bir karar vermek zorunda olmaları, mesleki gelişim görevlerini yerine getirmedikleri takdirde, doğru ve akılcı kararlar vermelerini zorlaştırmaktadır. Meslek seçimi, meslek gelişiminde yer alan mesleki gelişim görevlerini başarı ile tamamlama ve mesleki olgunluk düzeyi ile bağlantılıdır.

Mesleki olgunluk, bireyin kendisine uygun ve gerçekçi meslek seçebilme yeteneği olarak tanımlanmıştır. Diğer bir tanım ise, mesleki olgunluk, bireyin akılcı ve gerçekçi meslek seçimi için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmasıdır.

Yapılan bu tanımlar doğrultusunda **mesleki olgunluk, bireyin kendi ilgi, yetenek, değer, kişilik özellikleri ve beklentilerine uygun mesleğe karar verebilmesidir.** Bundan dolayı, mesleki olgunluk önemli ve üzerinde çalışılması gereken bir değişken olarak kabul edilmektedir. Meslek seçimi, bireyin ilgi, yetenek, değer, beklenti ve kişilik özelliklerine uygun olarak seçildiğinde kişinin ruh sağlığını, mesleki ve özel hayatını olumlu yönde etkilemekte ve bireyin hayat kalitesi ve standardına olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Bir öğrencinin mesleki olgunluğuna; çevresel faktörler, aile ilişkileri, kişilik özellikleri ve mesleki seçim motivasyonu gibi etki eden pek çok faktör bulunmaktadır. Bunlar içinde belki de en önemlisi meslek seçimi konusunda öğrencinin motivasyona sahip olmasıdır.

Bir öğrencinin gelecek yaşamı için bir meslek seçmek için motivasyona sahip olması için; **meslek seçimi sorumluluğunun kendisinde olduğunu (mesleki proaktiflik) ve bunun şansa bırakılmaması gerektiğini bilmesi**, bir meslek seçmek için kendi sahip olduğu yetenek, kişilik, ilgi ve değerlerin farkında olması, meslekleri tanınması ve bu meslek alanında çalışılması için sahip olunması gereken özellikleri araştırması ve bunları kendi sahip olduğu değerlerle karşılaştırılması, meslek seçiminin tüm yaşamında başarı ve mutluluğu etkilediğinin farkında olması, dolayısıyla bunu elde edebilmek için araştırma yapması, çeşitli kaynaklardan veri toplaması ve en sonunda da tüm bu özellikleri sentezleyerek, stres yaşamadan kararını vermesi gerekir.

Mesleki Motivasyonu Yüksek Olan Kişi	Mesleki Motivasyonu Düşük Kişi
<ol style="list-style-type: none">Küçük yaşlardan itibaren meslekleri tanır.Bu mesleklerde başarılı olmak için gerekli olan genel, farklı yetenek, kişilik özellikleri ve mesleki ilgileri bilir.Meslekler hakkında detaylı araştırmalar yapar.Bu konuda hangi kaynaklara başvuracağını bilir.Kendi yetenek, kişilik, değer ve ilgilerini objektif olarak bilir ve bu konuda yüksek farkındalığa sahiptir.Küçük yaşlardan itibaren meslek seçimi üzerinde çalıştığı için, zamanı geldiğinde çok fazla mesleki kararsızlık yaşamaz.Meslek seçiminin yaşamındaki önemini farkındadır ve bir meslek seçimi için istekli davranışlar sergiler.Kendine en uygun gelen meslek için, kişisel gelişimini sağlamaya çalışır, o meslek için kendinde yeterli görmediği özellikleri geliştirmek için çaba harcar, gerektiğinde yardım alır.Meslek seçim aşamasının son aşamasında stres yaşamaz.Meslek seçiminin kendi sorumluluğunda olduğunu farkındadır.Meslek seçiminde; çevresindeki herkesten yardım alır ama son kararı kendisi verir.Gelecekte seçeceği mesleğin; tüm yaşamında performansını ve mutluluğunu etkileyeceğini bilir.	<ol style="list-style-type: none">Kariyer seçim sürecinin hiyerarşik dönemlerini, zamanında yaşamamıştır.Gelecek yaşamında meslek sahibi olmak onun için önemli değildir.Onun meslek anlayışı sadece para kazanma ile eş anlamlıdır.Ona bol kazanç getireceğine inandığı meslek dallarını; irdelemeden seçer.Kendisi için meslek seçimini, başkalarının yapmasını ister.Meslek seçiminde; ailesinden, arkadaşlarından ve yakın çevresinden çok etkilenir ve bunla bağlı olarak da sık sık meslek fikri değiştirir.Meslek seçimi sürecinde aktif rol oynamaz, araştırma yapmaz.Meslek seçimine etki eden özellikleri hakkında farkındalığı yoktur veya çok azdır.Hedeflediği meslek alanı için kişisel gelişimini yapmayı gereksiz bulur.Meslek seçiminde kendi sorumluluğunu atmak için çeşitli savunma mekanizmaları kullanır.Gelecekteki mesleğinin şansa bağlı olduğuna inanır.Meslek seçiminde dışsal denetim odağı özelliğine sahiptir.

Meslek Tipleri

Mesleki gelişim kuramları, bireylerde meslek fikrinin nasıl doğup geliştiği, mesleki seçim ve kararın nasıl oluştuğu, bu seçimi etkileyen etmenlerle birlikte bu süreci açıklamaya çalışan görüşlerdir.

Holland, insanların, tanımladığı altı kişilik tipinden birine sahip olduğunu ve ona uygun mesleklerden birini seçtiğini savunur.

KİŞİLİK TİPİ	BELİRGİN ÖZELLİKLER	BASKIN TALEPLER/ETKİNLİKLER	TİPİK MESLEKLER	
GERÇEKÇİ	Sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, antisosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkar, içgörüler ve başarıma güdülerini fazla geliştirmemi	Kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren işler Açık havadaki işler Mekanik, sistematik çalışmalar Nesnelere, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinlikler	Otomobil Tamirciliği, Her Çeşit Araç Teknisyenliği, Elektrikçi, Mühendislik, Ziraat ile ilgili meslekler, Ormancılık, Denizcilik, Beden Eğitimi Öğretmenleri	
ARAŞTIRMACI	Entelektüel, analitik düşünce yapısına sahip, rasyonel, eleştirel, titiz, sabırlı, yöntemci, bağımsız, çekingen, içedönük (popüler olmaktan hoşlanmayan)	Analitik gözlem yapma Sistematik deneysel çalışmalar Bilimsel çalışmalar Fiziksel, biyolojik veya kültürel olguları araştırma	Biyolog, Genetikçi, Matematikçi, Kimyager, Fizikçi, Araştırma Analizcisi, Astronot, Antropolog, Tıp Teknisyeni	
YARATICI	Heyecan ve coşkuları dengesiz, hayalci, fevri, karmaşık, sezgileri güçlü, bağımsız, duygusal, uygucu olmayan (atipik), duyarlı ve etkileyici	Estetik faaliyetler Tutkulu, bağımsız, sistematik olmayan aktiviteler Sanatsal etkinlik ve ürünler yaratma Bağımsız, yaratıcı çalışmalar	Yazar, Ressam, Aktör, Tiyatro Sanatçısı/ Öğretmeni, Müzisyen, Dekoratör, Mimar	
SOSYAL	Yardımsöver, sorumluluk sahibi, sosyal işbirliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı	İnsanlarla birlikteliği sağlayan aktiviteler Başkalarını eğiterek geliştirmek, yardım etmek v.b. Başkalarını ikna etme, yönlendirme	Sosyal Hizmet Uzmanları, Rehabilitasyon Danışmanları, Psikolog, Psikolojik Danışman, Halkla İlişkiler Uzmanı, Üniversite Hocaları, Öğretmenler	
	Dışadönük, enerjik, kendine güvenli,	Başkalarını ikna etmeye yönelik	Satıcı, Pazarlamacı, Komisyoncu,	

GİRİŞİMCİ	atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, konuşkan	faaliyetler Sosyal, eğlendirici etkinlikler Organize edilmiş çalışmalar	Menajer, Politikacı, Avukat	
DÜZENLİ/ GELENEKSEL	Dikkatli, titiz, itaatkâr, tutarlı, esnek olmayan, düzenli, sebatkâr, vicdanlı özdenetimli, hayal gücünden yoksun, dengeli	Sistemli, kurallara bağlı aktiviteler Nesnelere ilgili sistematik çalışmalar Kayıt tutma, hesaplama, kontrol işlemleri, veri işleme makineleri	Banka Veznedarı, Kütüphaneci, Postacı, Muhasebeci, Kitapçı, Finans Elemanı	

Gelecek İçin İpuçları

18-30 yaş arasında üniversite öğrencileri, çalışmayan mezun gençler ve iş dünyasının profesyonellerinin katılımı ile gerçekleştirilen Youthall anketine göre, **gençlerin yüzde 73'ü 10 yıl sonra geleceğin meslekleri** arasında yapay zeka mühendisliğinin ilk sırada olacağını düşünüyor.

Yakın gelecekte, 10 yıl sonra geleceğin meslekleri nelerdir?

Gelecekte birçok yeni meslek grubu oluşması bekleniyor ancak günümüzde varlığını sürdürürken yakın gelecekte de popülerliğini koruyacak ya da sektörel bir başlangıç yapmış olup gittikçe varlığını artıracak meslek grupları vardır.

Geleceğin önü açık meslekleri 2024 yılı için şu şekilde:

- Hemşire
- Medikal ve Sağlık Hizmetleri Yöneticisi
- Doktor
- Veri Bilimci
- Bilgi Güvenliği Analisti
- Web Developer (Web Geliştirici)
- Rüzgar Türbini Servis Teknisyeni
- Solar Fotovoltaik Tesisatçılar
- Siber Güvenlik Uzmanı

- Robotik Mühendisi
- Yazılım Geliştirici
- Yenilenebilir Enerji Mühendisi
- E-spor Koçu
- E-ticaret İşletmecisi
- Yapay Zeka Mühendisi
- Aktüerya Uzmanı
- 3D Animatörlük
- Drone Pilotluğu
- Sosyal Medya Uzmanlığı
- Dijital İçerik Yazarlığı

Gelecekte popüler olacak meslekler 2024 yılı için yukarıdaki gibi listelenebilir.

Açıklanan forbes geleceğin meslekleri neler?

Forbes'te açıklanan ve 2024 yılında en hızlı gelişen meslek grupları aşağıdaki gibidir:

- Hemşirelik
- Medikal ve Sağlık Hizmetleri Yöneticisi
- Doktor
- Veri Bilimci
- Bilgi Güvenliği Analisti
- Web Developer (Web Geliştirici)
- Rüzgar Türbini Servis Teknisyeni
- Solar Fotovoltaik Tesisatçılar

Geleceği olan meslekler ile ilgili yapılan araştırmalarda tarım teknolojileri, dijital platformlar, uygulamalar, **e-ticaret** ve yenilenebilir enerji teknolojileri piyasasında önemli ölçüde fırsatlar oluşacağı verilerden yola çıkarak tahmin edilmekte. Ancak yakın gelecekte hayalini kursak da, insansı robot teknolojisinin yaygınlaşıp insan iş gücü yerine geçmesi mümkün görünmemektedir.

İnsan-Makine İş Gücü

İnsanlar ve makineler tarafından yapılan işlerin 2022 yılındaki ve 2027 yılında gerçekleşmesi beklenen oranları

2022

%34

%66

2027

%43

%57

Makine

İnsan

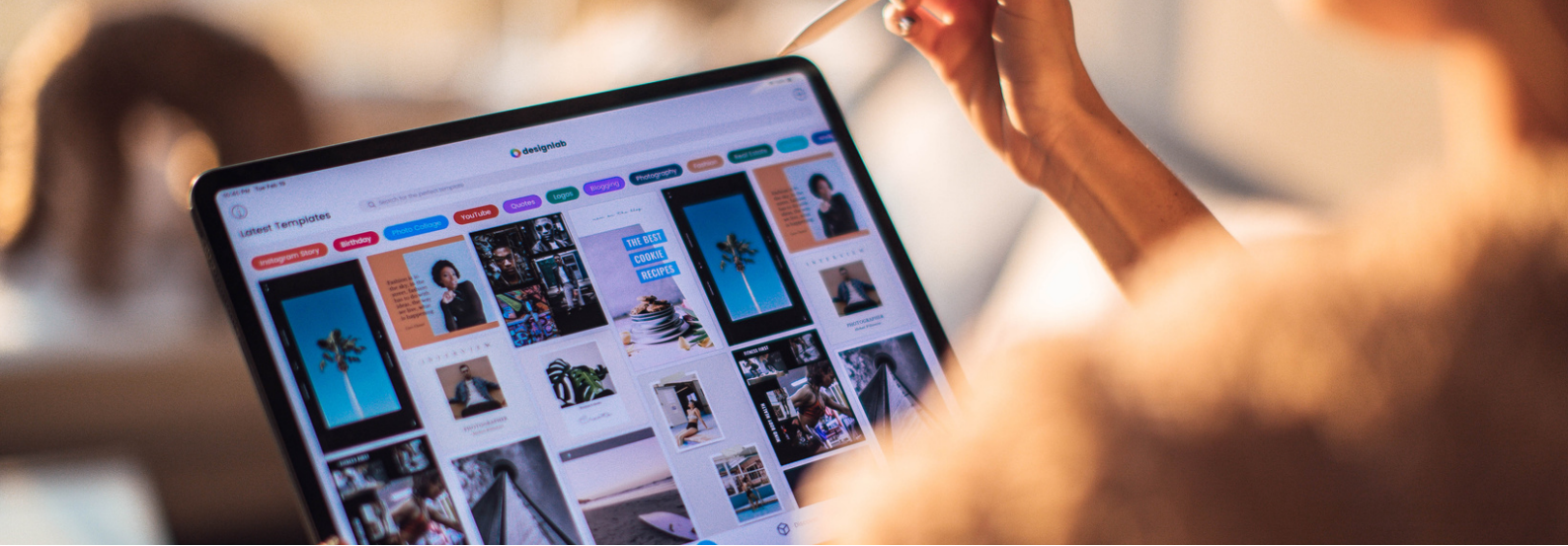
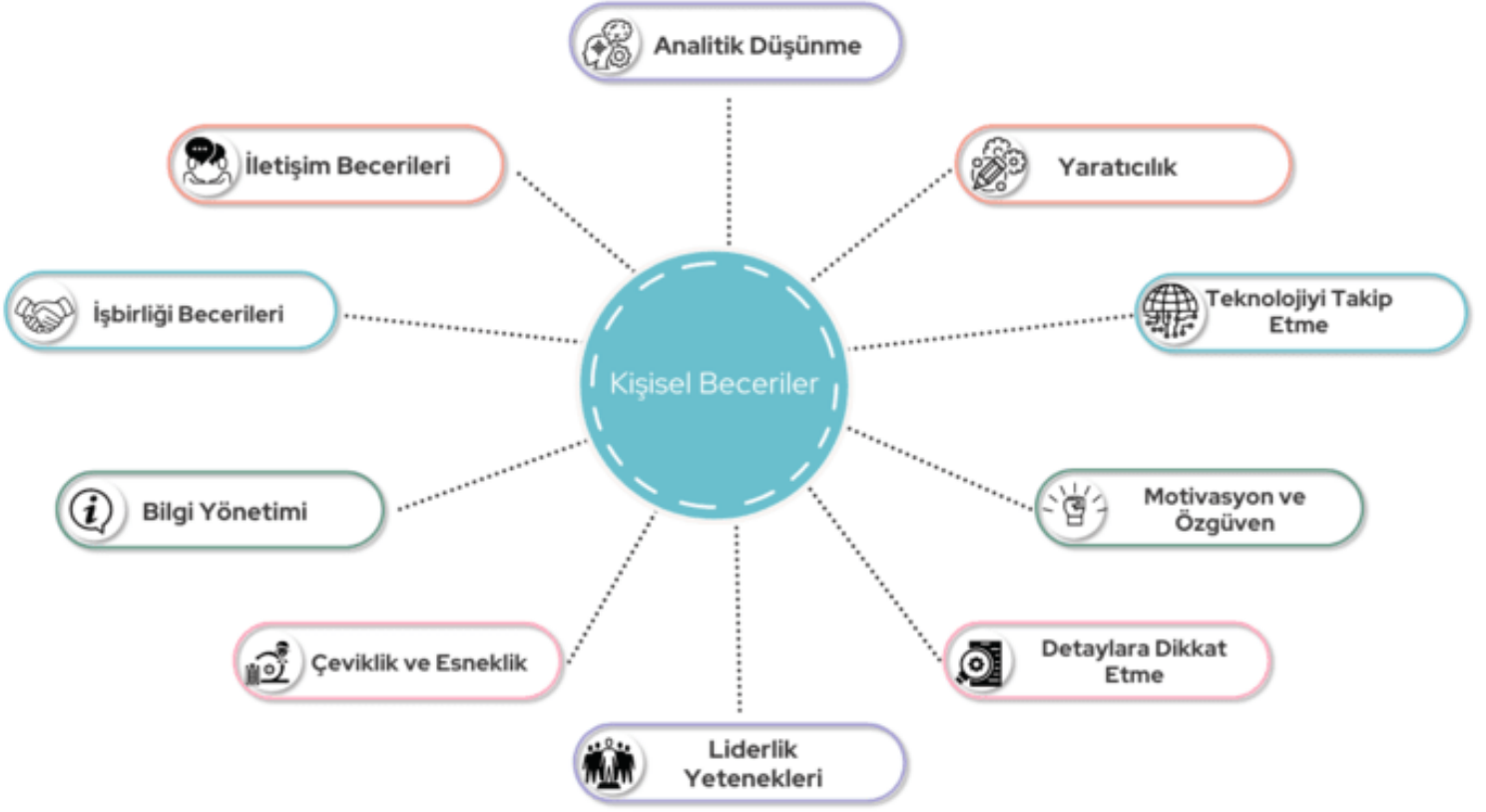
Geleceğin Mesleklerine Nasıl Hazırlanabilirsiniz?

Meslek grupları değişim ihtiyacı veya yeniden eğitim arzusu gibi çeşitli nedenlerle, çeşitli şekillerde tetiklenebilir. Ayrıca, teknoloji ilerledikçe işinizin geçerliliğini yitirme riski de vardır. Peki, sürekli değişen bir iş piyasasına nasıl hazırlanılır?

En iyi çözüm aktarılabilir becerilerinizi geliştirmektir!

Bu yetenekler tamamen teknik veya belirli bir meslek grubuna, kariyer türüne özgü değildir. Daha ziyade, gelecekteki işverenlerinizin aradığı ve yüksek talep gören becerilerdir.

GELECEĞİN MESLEKLERİ İÇİN GEREKLİ 10 KİŞİSEL BECERİ

Psikolojik Danışman Bilge Cinoğlu

ÇORLU ORTAOKULU 2024

